

iMoPe №169. Містобудування та віддалена ідентифікація жителів ТОТ

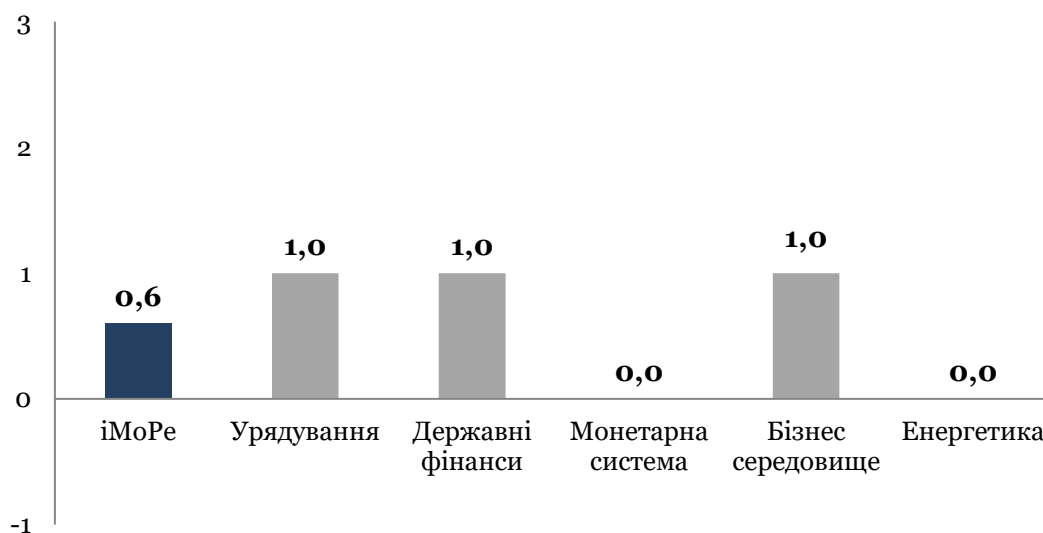
Індекс моніторингу реформ (iMoPe) становить +0,6 бала за період з 13 по 26 вересня 2021 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +0,2 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoPe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoPe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Новий порядок ведення містобудівної документації, +2,0 бала

Закони вимагають, щоб влада кожної територіальної громади мала комплексний план просторового розвитку. Цей документ одночасно є генеральним планом населеного пункту, документацією із землеустрою та містобудування. Він повинен забезпечувати сталий розвиток територіальної громади та збалансовувати інтереси держави, громади та приватні інтереси.

Комплексні плани просторового розвитку повинні проходити обов'язкову експертизу. Постанова Кабміну [№952 від 1.09.2021](#) визначила порядок проведення такої експертизи.

Коментарі

«Постанова додає новий вид містобудівної документації до переліку обов'язкових для проходження експертизи, а саме комплексний план просторового розвитку території територіальної громади. Важливим нововведенням вимога щодо обрання організації, яка проводить експертизу, відповідно до Закону «Про державні закупівлі».

Відтепер експертизу може проводити лише організація у якої є сертифіковані архітектор та землевпорядник. Відбір експертних організацій відповідно до закону про державні закупівлі зменшить корупційні ризики у процесі проведення експертизи.

Разом з тим, було б добре удосконалити систему державних закупівель. Зокрема, варто змінити критерії прийняття рішення так, щоб ціна не була вирішальним фактором, та підвищити вагу кваліфікаційних вимог і фактору виконання схожих робіт».

Олена Пітірімова, архітектор

«Постанова принципово не змінює чинні процедури проведення експертизи містобудівної документації, окрім звуження кола організацій, що мають право проводити експертизу МД на місцевому рівні, та додаткових вимог щодо обґрунтування негативних висновків експертизи.

При цьому, залишилися два старі критичні недоліки.

1) Так і не врегульовано порядок дій у разі отримання негативного висновку експертизи. Чи потрібно виправлений проект містобудівної документації знову

подавати на громадські обговорення, погоджувати, проходити архітектурно-містобудівну раду, або можна виправити і відразу подати на експертизу?

Наразі відповіді в законодавстві немає, тож існує можливість використовувати негативну експертизу як схему внесення забаганок приватних осіб без урахування громадських інтересів. Спочатку територіально громада на громадських слуханнях вибиває для себе Генплан-мрію, а потім зацікавлені особи у змові з експертною організацією перемальовують все під себе.

2) Порядок занадто рамковий, а відсутність деталізованих вимог до процедури і оформлення результатів значно спрощує надання сфальшованих позитивних висновків без реального ризику відповідальності для експертів.

Ці недоліки можна було б усунути, якщо б уряд визначив вимоги до експертизи проектів містобудівної документації за такими ж принципами, які вже запроваджені для експертизи проектів будівництва.

У 2016 році в рамках реформування системи стандартизації було створено профільний технічний комітет стандартизації ТК 319 «Експертиза містобудівної та проектної документації на будівництво». Він має розробляти стандарти для експертизи як проектної, так і містобудівної документації. Але для проектної документації розробили новий ДСТУ на заміну раніше існуючого, а для експертизи містобудівної документації – стандарт досі відсутній. Невідомо також, чи замовив Мінрегіон розроблення цього ДСТУ».

Георгій Могильний, експерт з питань містобудування

2. Уряд врегулював дистанційну торгівлю ліками, +1,5 бала

Торгівля ліками через інтернет з доставкою кінцевому споживачу вимагає спеціального регулювання. Багато ліків потрібно зберігати у спеціальних умовах – температура, захист від світла тощо. Такі умови потрібно забезпечувати й під час доставки ліків. Тому до ліків не можна застосовувати правила, які регулюють роздрібну торгівлю, зберігання та доставку інших товарів.

Для того, щоб люди мали можливість купувати ліки в Інтернеті й при цьому гарантувати їм дотримання необхідних умов зберігання, КМУ прийняв постанову №1002 від 22.09.2021.

Нові правила вимагають здійснювати доставку ліків кінцевим споживачам виключно з аптечного закладу.

Компанії, які здійснюють електронну роздрібну торгівлю ліками, повинні мати:

- облаштовані приміщення для зберігання оформлених замовлень,
- власний веб-сайт в українському сегменті Інтернет,
- власну службу доставки та обладнання, яке забезпечує дотримання необхідних умов зберігання ліків під час доставки або договір з оператором поштового зв'язку, який має відповідне обладнання,
- електронну систему розрахунків або мобільні POS-термінали для проведення електронних платежів за місцем надання послуги.

Правила також встановлюють типову форму договору про доставлення лікарських засобів кінцевому споживачу.

3. Постанова про віддалену ідентифікацію мешканців тимчасово окупованих територій для отримання пенсій та соцвиплат, +1,3 бала

Для отримання пенсій та соціальних виплат мешканці тимчасово окупованих територій регулярно приїжджають на підконтрольну уряду територію для ідентифікації. Під час таких поїздок російські окупаційні режими створюють перешкоди цим людям та блокують роботу КПВВ.

Постанова уряду №964 від 15.09.2021 запроваджує можливість віддаленої електронної ідентифікації мешканців окупованих територій. Її можна буде пройти в особистому кабінеті порталу Пенсійного фонду України за допомогою кваліфікованого електронного підпису “Дія.Підпис” (“Дія ID”). Така можливість буде прирівнюватися до фізичної ідентифікації одержувача.

Коментарі

«Я вітаю таке рішення. З одного боку, воно дійсно мало б спростити життя звичайних людей, які стали “заручниками” окупаційної влади в умовах не просто конфлікту і пандемії, а ще й штучно створених перепон і обмежень для пересування, з якими стикаються люди під час перетину лінії розмежування. Це такі проблеми як закриття блокпостів без пояснень, відсутність адекватного транспортного сполучення тощо.

Однак є і обмеження, через які нова практика віддаленої ідентифікації може не знайти широкого використання. Особливо це стосується людей пенсійного віку.

По-перше, це низька комп'ютерна грамотність. Розібратися в усіх тонкощах “Дії” і в складній механіці реєстрації, отримання ЕЦП їм не завжди під силу. Другий фактор — це те, що у людей може не бути комп'ютера чи ноутбука через фінансову неспроможність, або ж відсутній інтернет через нестачу коштів для оплати послуг провайдера. Мені важко оцінити цю частку населення, але вона точно є. Будемо чекати на офіційні дані, скільки людей скористаються такою можливістю, щоб оцінити ефект рішення».

Марина Богун, комунікаційна директорка «Вокс Україна», авторка проекту «Дорога на Схід»

«Існуюча інфраструктура [порталу державних послуг](#), разом із мобільними додатками, мають у своєму складі сумнівні механізми захисту інформації. Це створює проблеми з використанням механізмів ідентифікації громадян України за допомогою сервісу Дія.Підпис.

Достовірної інформації про відповідність цих засобів вимогам законодавства України у сфері технічного та криптографічного захисту інформації в публічній площині немає. Також відсутня фахова комунікація з боку міністерства цифрової трансформації. Чутки, що циркулюють у соціальних мережах та в середовищі фахівців з інформаційної безпеки, свідчать, що із захистом інформації в інфраструктурі порталу державних послуг не все добре.

Тому рішення, що впроваджені постановою, несуть великі ризики того, що шляхом авторизації в особистому електронному кабінеті на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду України за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису “Дія.Підпис” (“Дія ID”), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, доступ до відповідних послуг можуть отримувати невістановлені особи. Достатньо згадати випадки існування сертифікату Joe Biden, який «засвітився» під петицією президенту. Також цілком імовірно, що внаслідок численних помилок у програмному забезпеченні порталу державних послуг (разом із відповідними мобільними додатками) громадяни України, які мають право на відповідні послуги, не зможуть їх отримати».

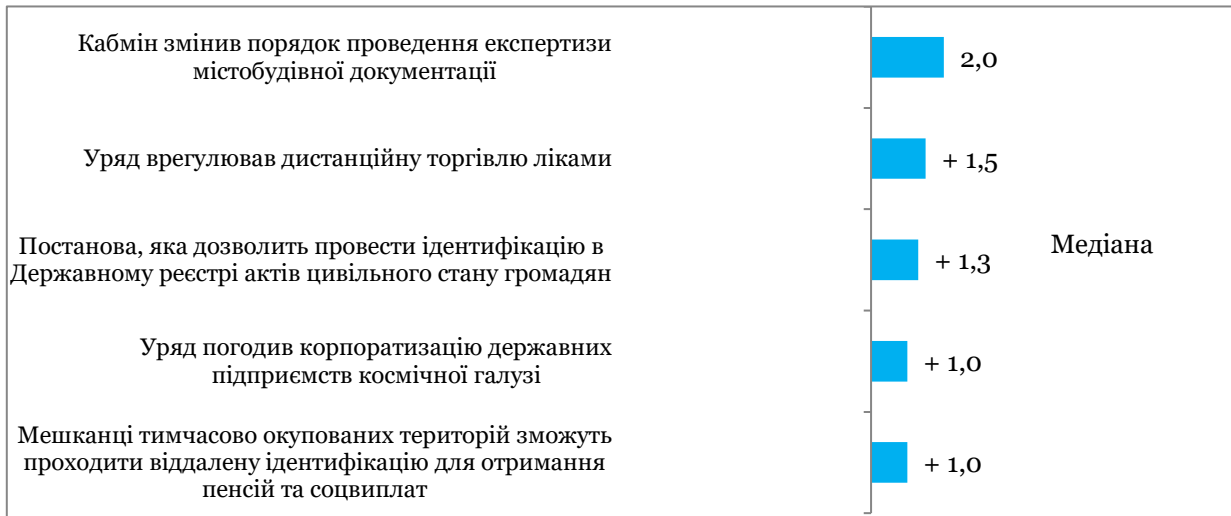
Олег Денисюк, експерт в сфері технічного захисту інформації

«Це виглядає гарним рішенням, особливо під час пандемії COVID-19. В будь-який момент може трапитися нова хвиля коронавірусу, і пункти перетину будуть закриті. Це веде до великого стресу та невизначеності для тих, хто хоче потрапити на підконтрольну територію, щоб підтвердити свою особу. Чим вищі

будуть стандарти сервісу в Україні для мешканців окупованих територій, тим більше лояльними вони будуть до країни. Немає необхідності змушувати людей подорожувати на великі відстані для отримання їхніх пенсій».

Агнешка П'ясецька, експерт з урядування

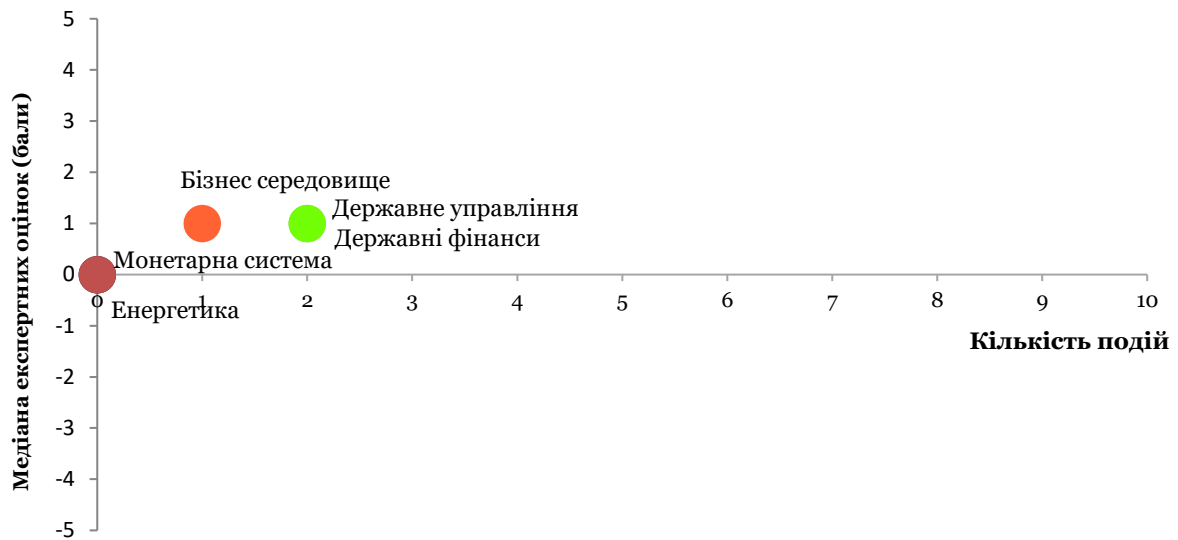
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1,0
Постанова, яка дозволить провести ідентифікацію в Державному реєстрі актів цивільного стану громадян	+1,3
Уряд погодив корпоратизацію державних підприємств космічної галузі	+1,0
Державні фінанси	+1,0
Мешканці тимчасово окупованих територій зможуть проходити віддалену ідентифікацію для отримання пенсій та соцвиплат	+1,0
Кабмін змінив порядок проведення експертизи містобудівної документації	+2,0
Монетарна система	0,0
Бізнес середовище	+1,0
Уряд врегулював дистанційну торгівлю ліками	+1,5
Енергетика	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoRe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.